

1982/83:123

Tisdagen den 19 april

Kl. 15.00

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 11 innevarande månad.

2 § Svar på fråga 1982/83:410 om beskattningen av författares royaltyinkomster

Anf. 1 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Jan-Erik Wikström har, mot bakgrund av att riksskatteverket enligt tidningsuppgifter har planer på ett nytt skattesystem för författare och att förslaget synes gå ut på att författarna i förväg skall erlagga ett schablonmässigt skatteavdrag på 40 % av sina royaltyinkomster, frågat mig om jag anser det motiverat och lämpligt att författare i förväg beskattas för sina royaltyinkomster.

Ersättning till författare i form av royalty betalas i regel ut en gång per år, närmare bestämt i oktober månad. Detta leder med nuvarande uppördsbestämmelser i normalfallet till att en väsentlig del av den preliminära skatt som hänför sig till ersättningen skall betalas redan innan författaren över huvud taget har fått någon ersättning. Denna ordning kan naturligtvis medföra vissa likviditetsproblem. Det är vidare uppenbart att det kan vara svårt för en författare att i förväg beräkna det ekonomiska utfallet av sin litterära verksamhet. Erfarenheten visar också att det inte sällan måste göras fyllnadsinbetalningar eller att kvarskatt uppkommer. Mot bakgrund av vad jag nu har sagt anser jag det värdefullt att förslag till ändrade preliminärskattebestämmelser i detta hänseende utarbetas.

Jag vill tillägga att huvudtanken bakom det förslag som riksskatteverket arbetar på är att den preliminära skatten på författarroyalties inte skall betalas in i förskott utan att förslagen skall göra avdrag för den preliminära skatten i samband med att ersättningarna betalas ut till författaren, dvs. uppörden skall ske efter liknande regler som gäller för löntagare.

Tisdagen den
19 april 1983

---

*Om beskattningen
av författares
royaltyinkomster*

Anf. 2 JAN-ERIK WIKSTRÖM (fp):

Herr talman! Under sex år hade jag tillfälle att ha regelbundna kontakter med författarna, konstnärerna och övriga kulturarbetare vid de regelbundna överläggningar som hölls mellan regeringen och KLYS. Ett av de äldsta klagomålen gällde just utformningen av skattesystemet för kulturarbetare. Efter mycket bearbetning av ett antal budget- och ekonomiministrar lyckades vi komma så långt att en kulturskattekommitté tillsattes. Detta hälsades med mycket stor glädje av de berörda författarna och konstnärerna.

När man nu ser uppgifter om att riksskatteverket håller på med en egen modell, undrar man ju i vilken relation detta förslag står till det arbete som kulturskattekommittén utför.

Jag är medveten om de problem som finansministern pekar på i sitt svar. Det är förvisso inte lätt för en författare att veta om han över huvud taget får någon royalty när hösten kommer eller hur stor den skall bli. Men att döma av de kontakter jag har haft med författare reagerar man tämligen enhälligt på detta förslag, som man inte tycker är särskilt väl utformat. Framför allt reagerar man mot att detta sker samtidigt som kulturskattekommittén prövar just dessa frågor, och gör det i ett sammanhang där kulturarbetarna själva är företrädare.

Jag tycker alltså att det naturliga är att kulturskattekommittén snabbt avslutar sitt arbete och att regeringen sedan, i kontakt med KLYS, Författarförbundet, KRO och andra försöker utforma ett förslag som är så rättvist som möjligt och som tar rimlig hänsyn till de speciella arbetsvillkor som gäller för författare och konstnärer. Jag skulle gärna önska att finansministern ville svara just på frågan om hur det här förslaget skall ses i relation till kulturskattekommitténs arbete.

Anf. 3 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att man håller isär å ena sidan de materiella skattevillkoren för kulturarbetarna, författare och andra, och å andra sidan det sätt på vilket deras skatt skall betalas, själva uppbörderna av skatten. Jag är inte säker på att Jan-Erik Wikström har full insikt om vilket av dessa två problem som han diskuterar.

Kulturskattekommittén har koncentrerat sitt arbete till de materiella skattereglerna, dvs. till frågan om man skall ha speciella skattevillkor för kulturarbetare. Riksskatteverket däremot har tagit upp ett problem som är alldeles oberoende av de materiella skattevillkoren, nämligen hur man skall göra med människor som har en inkomst av så speciell typ som royalty, som i allmänhet utfaller en gång om året, som är svår att beräkna i förväg och som därför skapar speciella problem när det gäller uppbörderna.

Jag hoppas att det framgick av mitt svar, och att Jan-Erik Wikström fick det klart för sig, att avsikten definitivt *inte* är den som har uppgivits i pressen, nämligen att författarna skulle betala sin skatt innan de har fått sin royalty. Avsikten med den översyn som riksskatteverket gör är att uppnå motsatsen: skatten skall dras samtidigt med att pengarna betalas ut. I dag är förhållandet

det motsatta – många får betala preliminärskatt innan de har fått sina pengar.

Jan-Erik Wikströms andra fråga, den om kulturskattekommittén, är enkel att besvara. Riksskatteverket håller nära kontakt med kulturskattekommittén. Enligt de uppgifter som jag har inhämtat röner riksskatteverkets förslag inget motstånd i kulturskattekommittén. Det står alltså inte i någon som helst motsättning till det arbete som där bedrivs.

Nr 123

Tisdagen den
19 april 1983

---

*Om beskattningen
av författares
royaltyinkomster*

Anf. 4 JAN-ERIK WIKSTRÖM (fp):

Herr talman! Jo då, jag är medveten om att det förvisso inte är alldeles samma sak. Men det blir alltid konstigt om man väljer att se allting utifrån aspekten hur staten hanterar dessa frågor, om de handläggs av riksskatteverket eller kulturskattekommittén. De arma författarna står här mitt emellan, och de upplever att det i båda fallen rör sig om frågor som har att göra med deras speciella arbetsvillkor.

Efter vad jag har hört från ledamöter i kulturskattekommittén har det inte förekommit sådana kontakter att man kan säga att detta förslag har lagts fram med kulturskattekommitténs goda minne. Men det avgörande är att kulturarbetarna får göra sina synpunkter gällande innan man slutgiltigt tar ställning till förslaget, oavsett när detta sker. På den punkten verkar det som om finansministern och jag är överens. Ett sådant här förslag kan alltså inte leda till beslut förrän kulturarbetarna fått tillfälle att framföra sina synpunkter.

Anf. 5 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Det är tydligen ytterligare en sak som måste klargöras för Jan-Erik Wikström: Det finns inget förslag. Det pågår inom riksskatteverket en översyn av uppbördsbestämmelserna. Jag är övertygad om att både kulturskattekommittén och andra berörda kommer att ha möjlighet att framföra sina synpunkter innan ett förslag tas fram. Jag vill inte påstå att Jan-Erik Wikström är ute i ogjort väder, men han är ute i mycket, mycket god tid för att diskutera det förslag som ännu inte finns.

Jag hoppas att det med detta skall vara klarlagt att den oro som har spritt sig bland författarna enligt min mening inte är särskilt berättigad. Jag hoppas också att kulturskattekommitténs arbete skall kunna utföras i full harmoni med det arbete som pågår inom riksskatteverket.

Anf. 6 JAN-ERIK WIKSTRÖM (fp):

Herr talman! När tidningsuppgifter av detta slag publiceras, söker sig naturligtvis författarna till sina vänner. Jag har haft många telefonpåringningar från oroliga författare. Det är därför som jag har ställt frågan, för det är viktigt att vi får klarlagt vad det är som faktiskt gäller.

Sedan kan man diskutera hur långt detta förslag har kommit. Jag tror att det är mycket angeläget att även riksskatteverket lär sig att på ett tidigt stadium hålla kontakt med just den kategori som det här gäller. Författarna och konstnärerna har av tradition uppfattat det så, att skattemyndigheterna

Tisdagen den
19 april 1983

---

*Om åtgärder mot
arbetslösheten i
Värmland och
Västmanland*

inte har velat ta deras speciella arbetsvillkor på allvar. Jag har under många år hävdat att det är mycket viktigt att staten tar hänsyn till författarnas och konstnärernas speciella arbetssituation. På den punkten hoppas jag att finansministern och jag är överens.

Anf. 7 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Det är klart att jag har förståelse för att Jan-Erik Wikström vill framstå som kulturarbetarnas bäste vän och högste beskyddare. Men om det var enbart klarhet som Jan-Erik Wikström sökte i denna fråga hade ett enkelt samtal med riksskatteverket och dess ledning kunnat ge fullt entydiga besked om vad det gäller. Såvitt jag har kunnat utläsa i pressen har riksskatteverket också redan till kulturarbetarna och andra gett de beskeden om vad syftet är med det man håller på med. De erforderliga kontakterna med den utredning som sitter finns alltså redan.

Anf. 8 JAN-ERIK WIKSTRÖM (fp):

Herr talman! Det är mig alldeles främmande att framställa mig som författarnas eller kulturarbetarnas bäste vän. Jag har inte något behov av det. Jag konstaterar bara att det är till mig de ringer när förslag av den här typen dyker upp. Jag betraktar det som helt naturligt att man i denna kammare kan klargöra frågor av denna art. Vi har haft situationer tidigare, då författare har spelat en ganska avgörande roll i skattedebatten, så jag skulle vilja råda finansministern att inte ge ett intryck av att nonchalera dessa frågor. Författarna har faktiskt en viss förmåga att bilda opinion. Jag vill upprepa att det avgörande för mig är att de speciella arbetsvillkor som gäller för dem kommer med i den slutliga bedömningen. Det är det enda krav jag har i sammanhanget.

Anf. 9 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Herr talman! Först ett konstaterande: Jag behandlar dessa frågor med största allvar och utan någon som helst nonchalans.

Till slut en fråga: Hur kan Jan-Erik Wikström veta att kulturarbetarna inte ringer också till mig?

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på frågorna 1982/83:397 och 401 om åtgärder mot arbetslösheten i Värmland och Västmanland

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Gullan Lindblad har frågat mig på vilket sätt regeringen ämnar uppfylla tidigare löften om fler arbetstillfällen till Värmland och om jag anser att antalet beredskapsarbeten eller andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder kan utökas utan något som helst krav på att ett läns egna möjligheter till arbetstillfällen tillvaratas.

Hugo Bergdahl har frågat mig vilka planer den nuvarande regeringen har för att på kort sikt bereda de drygt 6 000 arbetslösa i Värmland arbetstillfällena och vilka åtgärder regeringen avser att vidta långsiktigt för att skapa nya jobb inom näringslivet i Västmanland.

---

*Om åtgärder mot
arbetslösheten i
Värmland och
Västmanland*

Jag besvarar frågorna i ett sammanhang.

Vad gäller regeringens löften om fler arbetstillfällen till Värmland, så har de arbetsmarknadspolitiska insatserna ökat betydligt sedan regeringsskiftet. På kort sikt står främst arbetsmarknadsutbildning, beredskapsarbeten och tidigareläggningar av statliga investeringar till buds. Arbetsmarknadsutbildningen ligger nu 20 % över fjolårets nivå och beredskapsarbetena 40 % över fjolårets nivå i Värmland.

Tidigareläggningarna har också effekt på lång sikt. Investeringar i vägar, järnvägar, broar och flygplatser har stor betydelse för näringslivets utveckling och expansion. De ger också länen goda förutsättningar att tillvarata sina egna möjligheter till arbetstillfällen. I byggpaket på drygt 1 miljard kronor från i höstas erhöll Värmland i huvudsak sådana investeringar för 63 milj. kr.

Enligt länsarbetsnämndens senaste redogörelse för arbetsmarknadsutsiktterna i Värmland har antalet varsel minskat och orderingen ökat inom främst stålverken, pappers- och massaindustrin och sågverken. Här har devalveringen spelat en betydande roll. Jag är dock medveten om de stora strukturproblem som finns inom den värmländska industrin och den tid det tar innan ett förbättrat orderläge slår igenom i ökad sysselsättning.

Inom regeringskansliet pågår f. n. ett utvecklingsarbete, där syftet är att stimulera och initiera framtidsinriktade satsningar i Mellansverige. Som exempel härpå kan nämnas en ansökan avseende ett projekt om datatekniskt utvecklingsarbete i Värmland.

Under tiden, innan nya arbetstillfällen fås fram, måste arbetslösheten bekämpas med mer kortsiktiga arbetsmarknadspolitiska insatser.

Vad gäller Hugo Bergdahls frågor vill jag säga att arbetsmarknadsutbildningen i Västmanland ligger 8 % och antalet beredskapsarbeten 33 % över fjolårsnivån. I byggpaketet från i höstas fick Västmanlands län tidigareläggningar av statliga investeringar för 26 milj. kr., huvudsakligen inom SJ:s och vägverkets områden.

Tecken på en konjunkturuppgång finns i Västmanland, men samtidigt är strukturproblemen stora, särskilt i Hallstahammars och Surahammars kommuner samt i den norra delen av länet.

Regeringen följer noga utvecklingen på arbetsmarknaden i länen. F. n. pågår arbetet med kompletteringspropositionen i regeringskansliet. I det sammanhanget görs bedömningar om vilka ytterligare kort- och långsiktiga åtgärder som eventuellt kan bli aktuella.

Anf. 11 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka för svaret.

Av sina egna får man veta sanningen, heter det. Det gäller också för den svenska regeringen. Det socialdemokratiska partidistriktet i Värmland har

Tisdagen den
19 april 1983

*Om åtgärder mot
arbetslösheten i
Värmland och
Västmanland*

nyligen tillskrivit statsministern och bett att vallöftena från i höstas skall uppfyllas. Värmlänningarna skulle ju få jobb om socialdemokraterna fick regeringsmakten, hade det utlovats.

De värmlänningar som trodde på detta är nu grymt besvikna, trots de arbetsmarknadspolitiska insatser som arbetsmarknadsministern har lämnat uppgift om. Ca 13 200 värmlänningar är i dag arbetslösa eller i beredskapsarbete. Detta skall jämföras med 10 860 i mars förra året. Länsarbetsnämndens prognoser är tyvärr dystra. En viss konjunkturförbättring kommer inte att ge utslag i minskad arbetslöshet, säger man. Arbetslöshetssiffrorna väntas i stället nå rekord i höst.

Nu har vi en kompletteringsproposition att vänta. Det framgår klart att regeringen är medveten om länets problem med 6,7 % arbetslösa och en 20-procentig byggarbetslöshet. Jag vill därför fråga: Kan vi förvänta oss ytterligare tidigareläggning av vissa byggobjekt?

Värmlands län behöver förvisso arbetsmarknadspolitiska åtgärder under överskådlig tid framåt – om detta är arbetsmarknadsministern och jag överens. Men det är inte tillfälliga beredskapsarbeten värmlänningarna egentligen vill ha, utan det är – om uttrycket tillåts – riktiga jobb.

Det finns f. n. – det håller jag med om – vissa positiva drag i det värmländska näringslivet. Det gäller att fånga upp dessa. Nyföretagandet har ökat och orderingången har förbättrats inom vissa branscher, och då måste den ekonomiska politiken föras på ett sådant sätt att den underlättar, och inte försvårar, företagandet.

Precis som arbetsmarknadsministern tror jag på en utveckling av databranschen i länet. Jag vill fråga: Kan vi förvänta oss en hjälp till självhjälp genom fortsatt uppföljning av det regionala projekt som av dataeffektutredningen här förlagts till Värmland, t. ex. genom att forskningsresurser anslås till högskolan i Karlstad?

Jag har ställt min fråga också mot bakgrund av att vi måste ta till vara länets egna resurser på andra sätt. Jag anser inte att vi i Värmland kan föra en politik som säger nej till nya jobb – jag tänker t. ex. på en utbyggnad av Strängforsen, som skulle ge 900 arbetstillfällen under en tioårsperiod – och sedan ropa på hjälp från regering och riksdag.

Till sist vill jag fråga arbetsmarknadsministern om hon är beredd att inom regeringen verka för en utbyggnad av vattenkraften, vilket har förordats såväl av bygg- och elfacken som av länsarbetsnämnden.

Anf. 12 HUGO BERGDAHL (fp):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret på min fråga.

Svaret gör mig mycket besviken. Där finns ingenting att ta fasta på som skulle kunna inge förhoppningar om att arbetslöshetssituationen i Västmanland kan förbättras, vare sig på kort eller på längre sikt. För en västmanlänning känns detta mycket dystert.

Svaret är också ytterligare ett exempel på att socialdemokraterna sviker löftena från valrörelsen förra året. Då uttryckte sig socialdemokratiska

valtare på följande sätt: För att råda bot på arbetslösheten i Västmanland behövs det en socialdemokratisk regering.

Detta enkla budskap basunerades ut på gator och torg i Västmanland. Tyvärr var det många som kom att tro på dessa löften. En socialdemokratisk regering skulle rädda sysselsättningen på ASSI i Skinnskatteberg, sätta fart på gruvorna i Norberg och lösa stålkrisen i Fagersta och Kolbäcksdalen.

Men nu är det helt andra toner. Det framgår även av det svar som jag har fått av arbetsmarknadsministern här i dag. Vad har det blivit av alla dessa löften? Ingenting. Läget har tvärtom förvärrats på ett mycket oroande sätt i Västmanland.

I mars månad i år gick närmare 6 500 västmanlänningar arbetslösa, en ökning med drygt 1 300 jämfört med samma månad förra året, samtidigt som 5 700 personer omfattades av arbetsmarknadspolitiska åtgärder i övrigt. Dessa drygt 6 000 arbetslösa västmanlänningar motsvarar drygt 5 % av hela arbetskraften i länet. Det är jämfört med siffran för de flesta andra län en mycket hög siffra. I det fallet har utvecklingen blivit mycket oroande under den senaste tiden just för Västmanlands del. Det är möjligt att detta beror på att Västmanlands län är ett så genomindustrialiserat län.

En prognos som länsstyrelsen i Västmanland nyligen tagit fram visar att antalet arbetstillfällen i länet minskat under de senaste två åren med 4 500. Och värre skall det bli enligt länsstyrelsens prognos. Fram till 1987 kommer ytterligare 4 000 jobb att försvinna. Det är en dyster prognos, men länsstyrelsen tillägger: Utvecklingen blir enligt prognosen, om det inte snabbt görs någonting som förändrar situationen. Det är just mot denna bakgrund som jag ställt min fråga till arbetsmarknadsministern: Vad vill regeringen göra?

Enligt min uppfattning måste politikerna ta sin del av ansvaret för utvecklingen. Arbetsmarknadsministern gav för sin del inga besked i sitt svar. Jag vill därför ytterligare fråga arbetsmarknadsministern: Vad kommer regeringen att göra för att motverka den djupt oroande utveckling på sysselsättningens område som klart framgår av länsstyrelsens prognos? Vad är regeringen beredd göra för att tillföra Västmanland statlig eller annan förvaltning för att bryta den starka dominans som industrisektorn har i vårt län?

Anf. 13 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! För att börja med den senaste talaren vill jag säga att han både läste och hörde dåligt, om han av mitt svar kunde dra slutsatsen att ingenting görs och ingenting skall göras. Dessutom skulle jag vilja påstå att hans skildring av den socialdemokratiska valrörelsen i Västmanland inte är riktig. Jag känner till den ganska väl, eftersom jag själv deltagit i den i stor utsträckning.

Socialdemokraterna hade som ett av sina främsta löften i valet att vi skulle klara sysselsättningen. Det har vi sagt väldigt många gånger. Men vi gav aldrig några löften av det lättsinniga slaget, som skulle ha inneburit att vi lät människorna tro att vi skulle klara sysselsättningen i Sverige på några få

Tisdagen den
19 april 1983

---

*Om åtgärder mot
arbetslösheten i
Värmland och
Västmanland*

månader. Den socialdemokratiska regeringen har suttit sex månader. Under den tiden har vi vidtagit åtgärder som kommer att ha mycket stor betydelse när det gäller att lägga grunden för en framtida trygg sysselsättning i det här landet. Devalveringen var ett sådant positivt inslag för stora delar av de industrier som finns runt om i de områden som vi talar om här i dag. Dessutom har regeringen under dessa sex månader satsat över 20 miljarder kronor på olika sysselsättningsstimulerande åtgärder.

Det är precis så som Hugo Bergdahl sade, att problemen är stora – inte minst i Bergslagen. Det hänger samman med att Bergslagen varit så beroende av industrin och att man har så många orter med ensidigt näringsliv, där ett enda företag dominerar sysselsättningen. Därför kommer fortsatta stora insatser att behövas i Bergslagen. Det diskuteras nu i samband med kompletteringspropositionen, precis som jag sade i svaret.

Får jag sedan säga att det är litet konstigt att höra Gullan Lindblad i dag tala om betydelsen av att vi även fortsättningsvis får stora arbetsmarknads- politiska insatser i Värmlands län. Hon säger att vi är eniga på den punkten. Men för bara några dagar sedan röstade Gullan Lindblad här i kammaren emot ytterligare pengar till arbetsmarknadspolitiska insatser. Skulle Gullan Lindblads förslag ha gått igenom här i förra veckan, hade det inte blivit några fler arbetsmarknadspolitiska insatser, varken i Värmland eller på andra håll.

Anf. 14 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Regeringen gav inga löften att klara sysselsättningen, säger Anna-Greta Leijon. Då känner statsrådet Leijon inte socialdemokraterna hemma i Värmland i alla fall, för där gavs mycket tydliga löften om att man skulle lösa alla sysselsättningsproblem.

Tyvärr har devalveringen inte betytt så mycket som den kanske borde ha gjort. Det har samtidigt blivit så många utgifter och skatter på företagen att effekten av devalveringen har ätits upp i många företag. Det vet jag efter kontakter med företagen. Inom vissa branscher har det blivit en viss förbättring – det är alldeles riktigt.

Moderaternas förslag till arbetsmarknadspolitik skulle enligt Anna-Greta Leijon innebära att vi inte skulle få några jobb i Värmland. Nu måste vi se arbetsmarknadspolitiken och den ekonomiska politiken tillsammans. Det är ju den ekonomiska politiken och näringspolitiken som sådan som är det grundläggande. Men även med relativt knappa resurser – här handlar det ändå om miljarder – går det att prioritera till de län som har de största bekymren, och jag vill påstå att det är Värmlands län, näst efter Norrbottens län. Det har också den socialdemokratiska regeringen fullständigt klart för sig.

Jag har inte fått några svar på de frågor jag ställde, nämligen om vi kan förvänta oss några ytterligare tidigareläggningar av byggnader och om vi kan förvänta oss fortsatt stöd till den datautveckling som ändå tycks vara positivt på gång hemma i Värmland. Och var står regeringen egentligen när det gäller Strängsforsen?

Tisdagen den
19 april 1983

---

*Om åtgärder mot
arbetslösheten i
Värmland och
Västmanland*

Anf. 15 HUGO BERGDAHL (fp):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern säger att socialdemokraterna inte gav några löften i fråga om sysselsättningen i valrörelsen under förra hösten. Det är för mig en mycket överraskande skildring av valrörelsen i Västmanlands län. Jag upplevde den själv dagligen på nära håll under flera månaders tid.

De siffror och den statistik jag redovisat här utgår från länsstyrelsens prognoser och arbetsmarknadsmyndigheternas rapport för februari månad. Det är alltså, arbetsmarknadsministern, ingenting att ta fel på.

Jag skulle vilja säga till arbetsmarknadsministern att bästa sättet att stimulera näringslivet till nyinvesteringar och fler arbetstillfällen är att släppa taget om de socialistiska målen på näringspolitikens område. Då tänker jag närmast på detta med kollektiva löntagarfonder. Kravet på kollektiva löntagarfonder ligger som en förlamande hand över små och medelstora företag. I stor omfattning förlamar det även planeringen och framtidssatsningarna i de stora företagen. Låt marknadsekonomin och konkurrensen leva vidare, Anna-Greta Leijon! Endast en sådan politik ger nya och trygga jobb inom både näringslivet och övriga sektorer, inte bara i Västmanland utan även i landet i övrigt. Det är den vägen som vi måste gå, arbetsmarknadsministern, om vi skall få fram nya friska jobb inom näringslivet.

Anf. 16 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Man kan citera på många olika sätt, men att citera halva meningar tycker jag faktiskt inte är just i en debatt. Vi har i valrörelsen gett väldigt många löften om åtgärder för att klara sysselsättningen. Jag har aldrig förnekat det. Men vi gav inga löften om att vi skulle klara sysselsättningen i Sverige på några få månader. Det var precis vad jag sade alldeles nyss.

Det är djupgående problem i den svenska industrin. Efter sex år av borgerligt styre har industrin i Sverige förlorat 160 000 arbetstillfällen. Den utvecklingen kan vi socialdemokrater inte vända på ett halvår. Det kommer att ta oss längre tid.

Till Gullan Lindblad: Vi diskuterade häromdagen hur mycket pengar man för nästa budgetår skall ge arbetsmarknadsmyndigheterna för att fördelas till olika län. Där skilde sig Gullan Lindblads parti från alla de övriga partierna i riksdagen på det viset att man ville ge en mycket mindre summa – en summa som var så låg att även de tidigare borgerliga mittenbröderna sade att det här kommer att leda till en kraftig ökning av arbetslösheten. Det sades ingenting då om att Värmland skulle vara undantaget från den snålhet som moderaterna visade i förra veckan.

Som jag sade i svaret håller vi på att resonera om kompletteringspropositionen, och det kommer säkert förslag även om tidigareläggningar av statliga byggen i det sammanhanget.

Tisdagen den
19 april 1983

*Om åtgärder mot
arbetslösheten i
Värmland och
Västmanland*

Anf. 17 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! När det gäller svar på mina konkreta frågor kan jag konstatera att vi alltså kan förvänta oss vissa ytterligare tidigareläggningar och också ytterligare satsningar på de dataprojekt som pågår. Det tycker jag är bra. Men jag har inte fått något som helst svar av arbetsmarknadsministern vad gäller inställningen till socialdemokraterna i länet, när de kategoriskt säger nej till en utbyggnad av Strängforsen som skulle ge 900 "riktiga" jobb till människor i de hårdast drabbade delarna av länet. Jag skulle gärna vilja ha ett svar på detta. Men det handlar inte bara om den saken. Vi kan se på vad som händer i Karlstad under socialdemokratiskt styre. Man utfärdar ett nybyggnadsförbud i det centrala Karlstad, något som ytterligare försvårar byggsituationen. Jag ber arbetsmarknadsministern att ta kontakt med socialdemokraterna i länet, ta dem i örat och tala om att här gäller det att ställa upp även på lokalt och regionalt plan.

Det är alltid så att man – och det torde inte minst en regeringsföreträdare veta – även med knappa resurser kan prioritera de områden som bäst behöver hjälp. Jag vill påstå att bl. a. Värmland är ett sådant område.

Anf. 18 HUGO BERGDAHL (fp):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern säger att den socialdemokratiska regeringen inte haft så lång tid på sig. Det är riktigt. Det är sex månader. Jag har just mot den bakgrunden ställt två frågor, och jag vill gärna upprepa de frågorna:

"Vilka planer har den nuvarande regeringen för att på kort sikt bereda de drygt 6 000 arbetslösa i Västmanland arbetstillfällen?" Jag har fått svar på den frågan – genom ytterligare arbetsmarknadspolitiska insatser. Det är bra att man sätter in de insatserna när det inte finns andra jobb att tillgå.

Min andra fråga gällde någonting där jag verkligen tycker att regeringen redan efter den tid den existerat skulle kunna ge besked. Min fråga var:

"Vilka åtgärder avser regeringen att vidta, långsiktigt, för att skapa nya jobb inom näringslivet i Västmanland?" Jag har inte fått svar på den frågan, och det är det som bekymrar mig. Det finns tydligen i dagsläget inte något besked att ge när det gäller regeringens möjligheter att styra utvecklingen.

Anf. 19 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Den här tiden på en minut är ju kort, så man hinner inte säga allt som man skulle vilja säga.

Jag skulle vilja knyta an till vad Hugo Bergdahl tog upp i sin förra replik, nämligen frågan om löntagarfonder och vad vi skall göra för att få det svenska näringslivet på fötter. Alla de rapporter som vi får visar att den svenska industrin nu är på väg att tillfriskna. Vi kan se en ökad orderingång både i de stora företagen och hos underleverantörerna. Vi vet att det tyvärr kommer att dröja innan de signaler som varslar om ljusare tider för industrin ger resultat i form av ett nytillskott av jobb.

Det är därför som vi behöver hålla uppe stora arbetsmarknadspolitiska

insatser tills de här långsiktiga åtgärderna – som regeringen lagt grund för framför allt genom devalveringen – kommer att verka.

Jag tror också att det är bekant för Hugo Bergdahl att man inom industridepartementet har tagit initiativ till diskussioner om bl. a. stålindustrins framtid.

Anf. 20 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag förstår att det är knappt om tid – det är det för oss alla, och arbetsmarknadsministern har ju två frågeställare att svara.

Jag vill verkligen understryka att det egentligen inte är arbetsmarknadspolitiska åtgärder som vi ropar efter i Värmland, utan det är naturligtvis en näringsvänlig politik som gör det lönsamt att driva företag. Vi har nu ett ökat nyföretagande, och en förutsättning för att de företagen skall leva vidare är att vi får en sådan politik i landet som ger framtidstro och optimism. I detta innefattar jag att det icke skall bli någon verklighet av vare sig löntagarfonder, nya energiskatter eller arbetsgivaravgifter, utan att utgifterna hålls nere för företagen. Det är den bästa hjälpen.

Samtidigt måste man tänka sig – det har vi varit överens om – att ha vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder till hjälp. Och det verkar som om vi är överens om dem också.

Dessutom hoppas jag att socialdemokraterna på hemmaplan och regeringens företrädare kan gå hand i hand, så att man inte säger nej till alla de chanser till vettiga jobb som finns genom att utnyttja länets egna resurser. Det handlar om Strängforsen, om nybyggnation i Karlstad och om att inte kategoriskt säga nej till all lövslybekämpning, vilket gör att jobben inom skogsindustrin minskar.

Anf. 21 HUGO BERGDAHL (fp):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern siar om en kommande konjunkturuppgång, och självfallet hoppas också jag att vi får en sådan utveckling. Men jag har ställt frågan: Vilka insatser är regeringen beredd att göra på längre sikt för att trygga sysselsättningen i Västmanland? Det blir inte någon lösning genom att tala om att vi nog har en konjunkturuppgång i sikte, utan här behövs konkreta insatser.

Jag har pekat på hur viktigt det är att det svenska näringslivet får en framtidstro som innebär att det inte blir några kollektiva löntagarfonder. Jag vill upprepa: Vi kommer inte ifrån att man inom näringslivet är mycket bekymrad över att den frågan har behandlats på det sätt som varit fallet hittills: inga klara besked, och när besked kommer finns det anledning att tro att det blir ytterligare bekymmer för näringslivet.

Anf. 22 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Jag skulle till sist bara vilja säga: Jag tycker att det svenska näringslivet i dag visar gott prov på framtidstro. Och kommer utvecklingen att fortsätta som den gjort hittills kan vi också hysa gott hopp om att vi kommer att klara sysselsättningen framöver.

*Om åtgärder mot
arbetslösheten i
Värmland och
Västmanland*

Till Gullan Lindblad vill jag säga att också det värmländska näringslivet visar förtroende för regeringen; så stort förtroende att man t. o. m. vände sig till socialdemokraterna redan innan vi hade hunnit in i kanslihuset för att be om stöd till Lesjöfors – ett stöd som man inte hade fått från de borgerliga.

Jag tror också att Gullan Lindblad kan vara lugn när det gäller kontakterna mellan regeringen och våra partivänner uppe i Värmland. De är ofta förekommande, och man är överens om tagen.

Beträffande Strängsforsen vet Gullan Lindblad mycket väl att den frågan ligger för behandling i regeringskansliet.

Anf. 23 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Kontakterna verkar inte vara särdeles goda, eftersom man från Värmland i ett brev måste tillskriva statsministern i sin nöd och be om hjälp. Men jag hoppas att kontakterna blir bättre och att man blir litet mindre negativ på hemmaplan och framför allt inte går ut med principiella nej innan man över huvud taget tar ställning i sakfrågan, som man gör i länsstyrelsen när det gäller t. ex. lövslybekämpningen.

Tyvärr har jag inte den uppfattningen att näringslivet har den framtidstro och det hopp som skulle behövas i dag. Hotet om löntagarfonderna är nämligen det allt överskuggande. Det hjälper inte att regeringen smyger med detta, därför att alla har klart för sig att det kommer ett förslag. Hjälp till att ta bort det hotet – då tror jag att vi tillsammans kan se till att företagen får tillbaka hopp och framtidstro!

Vi har tyvärr inte heller kunnat gå in på en kanske ännu svårare fråga, nämligen ungdomsarbetslösheten. I vårt län finns över 5 000 arbetslösa ungdomar. Mitt hopp, fru arbetsmarknadsminister, är att vi verkligen får litet nya grepp på det området, t. ex. det moderata förslaget till lärlingsutbildning.

Anf. 24 HUGO BERGDAHL (fp):

Herr talman! Det tillfredsställer mig något att arbetsmarknadsministern säger sig vara förhoppningsfull när det gäller nyinvesteringar inom näringslivet. Tyvärr kan jag för min del inte säga på samma sätt i fråga om de kontakter jag har haft.

Inte minst när det gäller små och medelstora företag finns det en mycket stor tvekan inför framtiden. Arbetsmarknadsministern, återkalla det här hotet om kollektiva löntagarfonder! Då skall vi verkligen få skjuts och framtidstro i det svenska näringslivet. Det är jag helt övertygad om.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på fråga 1982/83:389 om uttalande rörande statlig och privat skogsförvaltning

Nr 123

Tisdagen den
19 april 1983

*Om uttalande
rörande statlig
och privat skogs-
förvaltning*

Anf. 25 Statsrådet ROINE CARLSSON:

Herr talman! Ove Eriksson har frågat vad jag stöder mig på när jag fäller vissa omdömen om domänverket och privata skogsägare.

Ove Eriksson citerar i sin fråga en intervju med mig i nr 2 av Domänposten, där jag bl. a. säger att domänverket och skogsbolagen sköter sin skog bäst och har den mest långsiktiga planeringen.

Domänverket och de privata skogsbolagen har en avverkningspolitik som innebär att man försöker hålla virkesleveranserna på en långsiktigt jämn nivå för att trygga industrins behov av råvara. Skogsavverkningarna bland de privata skogsägarna ligger på en mycket lägre nivå. Olika försök har under de gångna åren gjorts för att stimulera avverkningarna från enskilda skogsägare, men dessa försök har inte varit tillräckligt framgångsrika. De beräkningar som virkesförsörjningsutredningen presenterat i sitt betänkande Skogsindustrins virkesförsörjning (SOU 1981:81) visar att avverkningsmöjligheterna utnyttjas sämre när det gäller de privatägda skogarna än inom domänverkets skogar och bolagsskogarna.

Jag anser att det är otillfredsställande att flera skogsföretag har varit tvungna att importera betydande kvantiteter virke för att förse sina industrier med råvara, samtidigt som det finns stora outnyttjade avverkningsmöjligheter inom landet. Denna virkesimport har inneburit stora merkostnader för företagen och för samhället.

Regeringen har i sin proposition om vissa skogspolitiska åtgärder (prop. 1982/83:145) föreslagit att det i skogsvårdslagen skall införas en allmän skyldighet att avverka en del av den skog som är mogen för slutavverkning. Förslaget syftar till att förbättra virkesförsörjningen för industrin och att förmå de passiva skogsägarna att öka sina avverkningar.

Anf. 26 OVE ERIKSSON (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet Roine Carlsson för svaret. Jag tycker inte att biträdande industriministern har så mycket på fötterna när han nu traskar ut i skogen.

I den här tidningsintervjun redovisar han en övertro på domänverkets förmåga att sköta sin skog. Enligt riksdagens revisorers granskning av domänverkets verksamhet under förra året kan man konstatera att domänverket under 1960- och 1970-talen hade en rejäl överavverkning. Resultatet har blivit att virkesförrådet nu bara är 67 m³/ha. 45 % av arealen är kalmark eller ungskog, yngre än 20 år. Enskilda skogsägare skulle i motsvarande läge ha ålagt avverkningsförbud enligt skogsvårdslagen.

Roine Carlssons omdöme om domänverket som mästare i att sköta sina skogar kan gälla bara om man med god skötsel avser detsamma som hög avverkning.

Nu åläggs domänverket av skogsstyrelsen och riksdagens revisorer att ransonera avverkningarna – trots att domänverket har 14 % överårig skog.

*Om uttalande
rörande statlig
och privat skogs-
förvaltning.*

Skulle man bedriva en god skogsekonomi skulle den egentligen avverkas omedelbart. Verket har 29 % äldre skog i övrigt och bara 12 % medelålders skog, den som ger den bästa tillväxten. Tycker verkligen Roine Carlsson att detta tyder på en långsiktig och god planering?

Det kan finnas förklaringar till att enskilda skogsägare med mindre arealer kan ha en sådan här sned åldersfördelning på sina innehav, men att ett skogsinnehav som omfattar 17 % av landets skogar totalt kan ha kommit så snett tycker jag inte tyder på någon speciellt god planering.

Revisorerna ålägger också domänverket att föryngra dåligt beskogade arealer, de s. k. 5:3-skogarna – och inte heller här har domänverket skött sig speciellt bra. Andelen gammal gles skog var enligt virkesförsörjningsutredningen dubbelt så hög i de allmänna skogarna – med stat, kyrka och kommun som ägare – som i de privata eller bolagsägda skogarna. Skogsstyrelsen pekar dessutom på eftersatt gallring i domänverkets skogar.

Man kan också i rapporten konstatera, att domänverket får en besvärlig virkessvacka i början av 2000-talet.

Roine Carlsson säger, att domänverket och skogsbolagen "försöker hålla virkesleveranserna på en långsiktigt jämn nivå för att trygga industrins behov av råvara". Men på domänverkets mark håller den på att ta slut! Är det då beklagligt, Roine Carlsson, att det enskilda skogsbruket har en bättre reserv än statliga domänverket, och hur skulle det ha sett ut i vårt land om alla skogsägare hade varit lika duktiga som domänverket att sköta, dvs. avverka, sin skog?

Anf. 27 Statsrådet ROINE CARLSSON:

Herr talman! Jag tar den sista frågan först. Svaret på den är, att då hade vi inte behövt importera så mycket virkesråvara som vi får göra f. n. för att kunna utnyttja den kapacitet som finns inom industrin. Det hade varit en mycket bättre situation, om det hade varit en högre avverkningsnivå, så att företagen hade sluppit högre kostnader för sin virkesförsörjning på grund av att råvaran måste importeras.

Jag kan också säga att Sverige i nuvarande ekonomiska läge egentligen inte har råd att avstå från de exportinkomster som en ökad skogsproduktion kan ge.

Anf. 28 OVE ERIKSSON (m):

Herr talman! Det är kanske riktigt att man kunde ha haft ett mindre behov av import från utlandet om man hade haft en högre avverkningsnivå. Men, Roine Carlsson, då hade inte bara domänverkets skogar utan också andra fått en virkessvacka kring sekelskiftet, och vad skulle då hända med svensk skogsindustri?

Vi måste blicka litet längre fram än 10–15–20 år. Det är mycket lång periodicitet på skogen, ibland ända upp till 100 år.

Det handlar dock inte bara om avverkning. Revisorerna säger t. ex. i den skrift som jag tidigare åberopat:

"Numera överstiger nämligen skogsindustrins produktionskapacitet vad

den svenska skogen kan ge i årlig virkesavkastning på lång sikt.”

Vi har alltså byggt ut för mycket. Kanske har det skett på grund av att domänverket i Norrland har varit så ”duktigt” på att avverka skog! Jag antar att Roine Carlsson inte är omedveten om att man för att få koncession för utbyggnad av den norrländska skogsindustrin varit tvungen att förbinda sig att importera virkeråvara från utlandet.

Anf. 29 Statsrådet ROINE CARLSSON:

Herr talman! Jag finner inte att Ove Erikssons logik bär särskilt väl. Domänverket har ju verkligen ansträngt sig att försörja industrin framför allt i Norrland med råvara. Domänverket har tagit i litet extra på grund av att avverkningsarna i privatskogsbruket i Norrland har sjunkit och ligger på så låg nivå som de gör. Att i det läget komma med erinringar mot domänverkets ambition att se till att industrin får råvara men inte säga någonting om den alltför låga avverkningsnivån inom privatskogsbruket, som gör det omöjligt att uppnå balans i försörjningssituationen, tycker jag inte är särskilt logiskt.

Anf. 30 OVE ERIKSSON (m):

Herr talman! Det är, som jag sade tidigare, riktigt att det finns en något större reserv hos privatskogsbruket än hos framför allt domänverket men kanske även hos skogsbolagen i övrigt. Men det är ingen speciellt låg avverkning i Sverige, Roine Carlsson. Professor Sten Nilsson har redovisat att Sverige ligger i topp när det gäller avverkningsandel av tillväxten. Sverige ligger på 85 %, Finland lika högt, Norge på 66 % och EG på 60 %. Det går inte att ta ut så förfärligt mycket mer.

Riksskogstaxeringen 1981 redovisade att de allmänna skogarna hade 23 % skog som var möjlig att slutavverka, bolagen 18 % och de privata 16 %. Det kan hända att några skogsägare inte följer upp utvecklingen, men jag tror inte att det är många skogsägare, Roine Carlsson, som skyller det faktum att man inte har kunnat avverka på att det bor någon stor fågel i skogen.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Föredrogs men bordlades åter

Civilutskottets betänkande 1982/83:26

6 § Anf. 31 ANDRE VICE TALMANNEN:

På morgondagens föredragningslista upptas justitiekammarens betänkanden 25–28 främst bland två gånger bordlagda ärenden.

7 § Anmäldes och bordlades

Proposition

1982/83:174 Vissa ersättningar till sjukvårdshuvudmännen, m. m.

Nr 123

Tisdagen den
19 april 1983

---

*Om uttalande
rörande statlig
och privat skogs-
förvaltning*

Nr 123

Tisdagen den
19 april 1983

*Meddelande om
frågor*

8 § Anmälades och bordlades

Motionerna

1982/83:2360 av *Ingrid Sundberg*

Vissa studiesociala frågor (hälsovård för högskolestuderande gymnasieelevers resor och återbetalning av studiemedel), (prop. 1982/83:129)

1982/83:2361 av *Björn Molin* och *Karin Ahrland*

Ändring i lagen (1980:2) om finansbolag, m. m. (prop. 1982/83:154)

1982/83:2362 av *Gunilla André m. fl.*

1982/83:2363 av *Kerstin Göthberg*

1982/83:2364 av *Britta Hammarbacken m. fl.*

1982/83:2365 av *Bo Lundgren m. fl.*

1982/83:2366 av *Sten Svensson m. fl.*

Åklagarväsendets regionala organisation m. m. (prop. 1982/83:158)

1982/83:2367 av *Einar Larsson m. fl.*

Reglering av priserna på jordbruksprodukter, m. m. (prop. 1982/83:162)

9 § Anmälades och bordlades

Utrikesutskottets betänkande

1982/83:17 Anslag för budgetåret 1983/84 till Utrikesdepartementet (prop. 1982/83:110 delvis)

Socialutskottets betänkande

1982/83:25 Stöd till barnfamiljer m. m. (prop. 1982/83:100 delvis och prop. 1982/83:88)

Näringsutskottets betänkande

1982/83:30 Kontroll av företag

10 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 19 april

1982/83:432 av *Karin Ahrland* (fp) till socialministern om åtgärder för att undvika vissa försäkringsprocesser:

Med anledning av uppgifter i pressen om indragning av sjukbidrag till svårt handikappade människor som studerar vill jag fråga socialministern:

Vilka åtgärder är socialministern beredd att föreslå för att undvika att försäkringsprocesser om indragning av beviljat sjukbidrag oskäligt drabbar försäkringstagaren under en lång handläggningstid i försäkringsrätten?

1982/83:433 av *Jan-Erik Wikström* (fp) till finansministern om bestämmelserna om undantag från mervärdeskatt för vissa periodiska publikationer:

För skattefrihet från mervärdeskatt i fråga om periodiskt medlemsblad eller periodisk publikation krävs att publikationen väsentligen framstår som organ för sammanslutning med huvudsakligt syfte att verka för religiöst, nykterhetsfrämjande, miljövårdande, idrottsligt eller försvarsfrämjande ändamål.

Stiftelsen Svenskt internationellt biståndsarbete i Mölndal har av skattemyndigheterna ej beviljats befrielse från mervärdeskatt för sitt organ Våra Bröder.

Det framstår som alldeles otvetydigt att denna stiftelse har huvudsakligen religiöst ändamål. Dess verksamhet är inriktad på mission och internationellt hjälparbete.

Med hänvisning till detta vill jag fråga finansministern:

Anser finansministern att bestämmelserna om undantag från mervärdeskatt för religiösa tidningar behöver förtydligas?

1982/83:434 av *Jan-Erik Wikström* (fp) till statsrådet Bengt Göransson om arbetskonflikten vid Malmö stadsteater:

Operan har nu på grund av en konflikt vid Malmö Stadsteater varit stängd för sin egentliga verksamhet under snart en månads tid. Planerade operaprojekt har måst skjutas på framtiden. Sångare, musiker och dansare hindras från meningsfull verksamhet. Publiken upplever situationen som makaber.

Mot denna bakgrund vill jag fråga kulturministern:

Hur ser kulturministern på den pågående konflikten, och vilka möjligheter till lösning kan föreligga?

1982/83:435 av *Karin Ahrland* (fp) till jordbruksministern om konkurrensen inom livsmedelsproduktionen:

En vegetabilisk vispgrädde har enligt tidningsuppgifter lönsamhetsproblem därför att den beläggs med höga avgifter för att inte konkurrera ut den vanliga vispgrädden. Avgifterna återgår dessutom till jordbrukskooperationen, som påstås tjäna mer per liter vegetabilisk grädde än producenten av denna produkt.

Med anledning av dessa tidningsuppgifter vill jag fråga jordbruksministern:

1. Avser jordbruksministern att vidta några åtgärder för att undvika att subventionssystemet slår ut privat produktion av vegetabilisk vispgrädde?

2. Är jordbruksministern beredd att förändra avgifts- och subventionssystemet för att öka möjligheterna till konkurrens på lika villkor mellan privata och kooperativa producenter av livsmedelsprodukter?

1982/83:436 av *Ingrid Sundberg* (m) till statsrådet Birgitta Dahl om vindkraftverket i Maglarp:

Nr 123

Tisdagen den
19 april 1983

---

*Meddelande om
frågor*

Nr 123

Tisdagen den
19 april 1983

---

*Meddelande om
frågor*

Åtskilliga förhoppningar knöts ursprungligen till alternativa energikällor. Som ett led i försöksverksamheten med sådana energikällor beslöts om uppförandet av ett par vindkraftverk, varav ett i Maglarp. Efter stora svårigheter och avsevärd försening kunde detta, ett av världens största, vindkraftverk slutbesiktigas före överlämnandet till Sydkraft. I rapporten från besiktningen framförs en förödande kritik mot verket, och kostsamma reparationer måste företas. Enligt planerna skulle verket ha varit i drift den 1 mars 1982, men hittills har det endast provkörts ett antal timmar.

Jag önskar därför ställa följande frågor till statsrådet:

1. Vid vilken tidpunkt kan vindkraftverket i Maglarp bedömas vara i reguljär drift?

2. Vilka erfarenheter har regeringen gjort av vindkraftverket när det gäller ytterligare satsningar på sådan alternativ energiproduktion?

11 § Kammaren åtskildes kl. 15.54.

In fidem

TOM T:SON THYBLAD

/Solveig Gemert